

4 formænd på 8 år

Ebbe Rafn blev valgt ind i afdelingens bestyrelse i 1976, og i april 1977 foreslog formanden Erik Jensen, at man skulle lave et medlemsblad 2 gange om året. Senere på året blev opgaven overdraget til Ebbe Rafn, som skulle lave medlemsbladet sammen med et udvalg på 5 medlemmer. Efter et redaktionsmøde fortalte man, at det første nummer af bladet ville være klar til efterårsgeneralforsamlingen, og det ville nok være på 8 sider – men man var afhængig af stofmængden.

Kassereren siden 1961 Poul Würtz meddelte, at det var sidste gang, at han aflagde regnskab. Han mente, at det gik godt, selv om afdelingen havde 82 ledige. Den følgende generalforsamling valgte næstformanden Bjarne Weiler Madsen til kasserer, og ny næstformand blev Kent Nielsen. Poul Würtz slap dog ikke helt for arbejdet, han lovede nemlig at hjælpe den nye kasserer.

På bestyrelsesmødet i august 1977 foreslog Erik Jensen, at afdelingen skulle have en faglig sekretær, som skulle hjælpe formanden. Efter en kort diskussion blev man enige om at sige ja, "da afdelingens økonomiske forhold er sådan, at det kan lade sig gøre". Derefter nævnte Erik Jensen, at han ville søge stillingen. Bestyrelsen besluttede dog, at man først ville høre, hvad medlemmerne mente - det skulle være på en ekstraordinær generalforsamling. Inden generalforsamlingen holdt bestyrelsen et møde, hvor bølgerne må være gået meget højt. Man diskuterede de forskellige punkter til dagsordenen og "diskussionen gik videre med mange synspunkter – men man nåede da at enes om en dagsorden".

Der blev derefter udsendt et brev til medlemmerne, som redegjorde for forslaget, og formanden skrev: "I den tid jeg har været formand for Roskilde afdeling ..., er medlemstallet steget fra ca. 1.200 til ca. 1.800. Dertil kommer, at vi har startet et kontor i Tåstrup, hvorfra ca. 400 medlemmer betjenes". Han forklarede, at arbejdspresset på kontoret var steget meget, og det havde den negative effekt, at "medlemskontakten er blevet utilfredsstillende". Han understregede, at han "af egen fri vilje ønsker at søge jobbet som faglig medarbejder, hvis den ekstraordinære generalforsamling giver sin tilslutning til oprettelse af stillingen".

Forslaget blev selvfølgelig endevendt af medlemmerne på generalforsamlingen, og det blev foreslået, at den nye fag-

lige medarbejder skulle vælges af generalforsamlingen. Efter den lange debat blev der stemt, og medens stemmerne blev talt, fik deltagerne en pilsner. Forslaget blev vedtaget, og Erik Jensen blev ansat som faglig medarbejder – han var dermed medlem af bestyrelsen.

Vedtagelsen af forslaget betød, at der skulle vælges en ny formand. Her blev Bjarne Weiler Madsen foreslået og valgt uden modkandidat. Derefter skulle der så vælges en ny kasserer, og her foreslog bestyrelsen Preben Deleuran Petersen - han blev ligeledes valgt uden modkandidat.

Den nye ledelse af *Metal Roskilde* tog straks fat på arbejdet, og på det første møde diskuterede man formen på bestyrelsesmøderne. Det blev slået fast, at protokollen skulle

Metal Roskilde fik medlemmer fra den svenske venskabsafdeling i Rönneby i Sverige på genvisit i Roskilde.

2 gamle smede viser det gamle håndværk frem på Stændertorvet i Roskilde i forbindelse med jubilæet i 1990. Th. forstander på Metalskolen Knud Christiansen og tv. tidl. afdelingskasserer i Hillerød Kaj Petersen.

oplæses ved mødets slutning og ved det næste mødes start – ”således at man ikke glemmer nogle sager”. Afdelingens forskellige udvalg blev drøftet, og sigtet var en decentralisering af arbejdet.

Det blev understreget, at man havde et ”svævende” forhold til Fællesorganisationen, fordi man ikke længere havde Fjordvilla, som i mere end 75 år havde været en hovedhjørnesten i arbejderbevægelsen i Roskilde. Det blev faktisk foreslået, at man skulle melde sig ud, men man valgte alligevel at se tiden an.

I oktober 1977 kom afdelingens medlemsblad ”på gaden”, og det var blevet meget større, end man havde regnet med i starten. Bladet lagde vægt på at være oplysende overfor medlemmerne om de sager, som påvirkede deres hverdag.

Det første nummer indeholdt indkaldelsen til generalforsamlingen med regnskabet, men der var også en liste over lønninger på forskellige virksomheder. Listen blev kaldt ”Hitlisten – april kvartal 1977”, og den var de hverken begejstret for i Forbundet eller hos arbejdsgiverne. Timelønnen i Roskilde lå mellem 47 kr. 93 øre og 35 kr., og det var en stor forskel. Det endte med, at arbejdsgiverne tabte en sag om hitlisterne ved domstolene. Ebbe Rafn fortæller, at selv om Forbundet havde været modstander af Hitlisten, så følte de, at det var dem, der havde vundet sagen – men de glemte helt afdelingen i Roskilde.

Det første nummer af bladet havde kostet 6.000 kr., og det blev rost meget. I marts 1978 foreslog Ebbe Rafn, at med-

Afdelingen fik en ny fane i forbindelse med 100 års jubilæet i 1990.

lemsbladet skulle udkomme 3 gange om året "med ret til et ekstranummer" – og så efterlyste han stof til det næste nummer.

Efterløn

Bjarne Weiler Madsen fortalte på generalforsamlingen i april 1978, at antallet af ledige i Danmark havde passeret 200.000, og at der var alt for mange unge blandt de ledige. Formanden kunne ikke se, hvordan ledigheden kunne reduceres. Medlemmerne var meget urolige overfor udviklingen på arbejdsmarkedet, og det blev fremhævet, at der var et fald i reallønnen – samtidig troede man ikke rigtigt, at efterlønnen, som blev diskuteret, var den rigtige løsning. Loven om efterløn blev vedtaget og trådte i kraft d. 1. januar 1979, og Forbundet fik hurtigt produceret en folder, som blev sendt ud til afdelingerne.

Afdelingen gjorde altid meget for at orientere de ledige om deres muligheder og rettigheder. Man udsendte derfor et særnummer af bladet med "Information til arbejdsledige". Her blev de ledige oplyst om, hvordan de skulle forholde sig, og de relevante paragraffer i Bistandsloven blev også citeret. Der blev peget på de muligheder, der var for at få supplerende hjælp. For de ledige var det en stor hjælp at få

Afdelingen udførte et stort arbejde for at sikre medlemmernes sikkerhed på arbejdspladsen. I bladet Metal Roskilde fortalte næstformanden Hans Ganzhorn i oktober 1995 om en arbejdsskade.

Historien om en arbejdsskade

Vores kollega Knud Thorsvang Jensen har fra 1954 til 1992 arbejdet på mange virksomheder i vores område

Roskilde Maskinfabrik
Christensens Maskinfabrik
Leif Mortensen Smedie
ÅC Stål
Kirkebjerg Maskinfabrik
Refrema
Modul Beton

og som rørsmed ved forskellige mestre.

Knud måtte i 1992 erkende, at arbejdslivet havde slidt på ham.

Knud kom i afdelingen og fortalte om sine skavanker, han havde lunge-lidelse af at svejse, hørenedsættelse og hvide fingre af at arbejde med luftværktøj.

Afdelingen hjalp naturligvis Knud med skrivelser fra og til læger, arbejdsmedicinsk klinik, speciallæge, arbejdsskadestyrelse og den sociale ankestyrelse.

Knud måtte igennem mange "oplevelser" på vejen.

For eks. var han til speciallæge i København. Det er lang vej for en ældre smed, så konen smurte ham et par sandwich og gav ham en lys pilsner med.

Knud kan grundet helbreddet hverken tåle at ryge eller drikke.

Efter konsultationen ved speciallægen satte Knud sig på en bänk i nærheden og ventede på bussen. I ventetiden spiste han sit brød og drak sin øl.

Lægen kom samtidig forbi i sin åbne sportsvogn, hvor han dyttede og vinkede til Knud.

Efterfølgende kunne vi læse i lægens rapport, der står ordret.

Tobak: Angiveligt lidt piberygning om aftenen

Alkohol: Ingen forbrug. Antræffes dog efter undersøgelse med cigarett og øl, der er medbragt i en klirrende rygsæk

Afdelingen protesterede, og til arbejdsskadestyrelsen måtte vi forklare, at den påståede cigaret var en fejl

iagttagelse af lægen, da han susede forbi i sin åbne sportsvogn, sandheden var, at Knud tog en bid af sin medbragte sandwich, som godt kan forveksles med en cigaret fra udsynet i en bil.

Efter 2 1/2 års kamp og skrivelser fik vi d. 14/7-95 meddelelse om, at den sociale ankestyrelse havde godkendt 2 af arbejdsskaderne.

Lungelidelse:	Tab af erhvervsvejne
	35% kr. 300.784,-
Hvide fingre:	Tab af erhvervsvejne
	25% kr. 205.000,-

Vi glæder os på Knuds vegne, at kampen ikke var forgæves.

Hans Ganzhorn

samlet alle de nødvendige oplysninger om både rettigheder og muligheder.

Kassereren orienterede bestyrelsen om efterlønsordningen: 1) det blev muligt for ældre arbejdere, at gå på en slags tidlig pension, 2) der skulle skabes plads på arbejdsmarkedet til de unge arbejdere, som var ramt af arbejdsløshed. Den nye lov fik omkring 1.000 smede og maskinarbejdere over 60 år til at gå på efterløn - og undersøgelser viste, at det havde en stor effekt på beskæftigelsen.

I december 1978 dukkede behovet for et lokalt fælles fagforeningshus op igen - Fællesorganisationen ville ikke være med. HK var begyndt at få pladsmangel, og de spurgte de andre fagforeninger, om de ville være med i et samarbejde. Metals bestyrelse drøftede sagen, og man ville gerne være med i arbejdet om et fælles Fagenes Hus. I januar 1979 blev der nedsat et udvalg, som skulle komme med et forslag. Der var muligvis en byggegrund på Maglegårdsvej, som kunne bruges. Forslaget blev enstemmigt vedtaget af afdelingens generalforsamling. Men der skete ikke noget før januar 1980, hvor kassereren omtalte et budget for Fagenes Hus, men nu udsatte bestyrelsen beslutningen.

Metal i Roskilde var alligevel ikke interesseret i Fagenes Hus, og bestyrelsen diskuterede en anden løsning. Man ville

Vigtige nye regler for arbejdsmiljø Ny Sikkerhedsuddannelse for Svejsning i Rustfrit stål

Der er videnskabelig dokumentation for at dampene, der udvikles ved svejsning i rustfrit stål, kan være kræftfremkaldende.

Fra 1. Marts 1999 skal alle der svejser i rustfrit stål - have gennemført en ny uddannelse - for at undgå sundhedsrisiko - kræft, allergi og astma - som det kan medføre - hvis ikke de rigtige sikkerhedsforhold anvendes.

Man orienterede hele tiden medlemmerne om sikkerheden, således også om de "Nye sikkerhedsregler om svejsning i stål" fra apr. 1999. De blev blandt andet aktuelle i forbindelse med konflikten på KARA/Novoren i 2013.

i stedet undersøge, om det var muligt at bygge til på Metals hus i Borgediget. En undersøgelse viste, at det ville koste ca. 400.000 kr. at modernisere og udbygge Borgediget med ca. 80 m², og at driftsudgifterne ville blive 64.000 kr. om året i 20 år. Bestyrelsen godkendte projektet, og det blev fremlagt for den efterfølgende generalforsamling. Her blev forslaget også vedtaget, og dermed var interessen for Fagenes Hus helt væk.

På samme tid skiftede afdelingen igen formand, fordi Bjarne Weiler Madsen var blevet ansat som sekretær i Forbundet, og generalforsamlingen d. 24. april 1980 valgte Ebbe Rafn til formand.

Venskabsafdeling i Rönneby

I juli 1980 fik Dansk Metal en henvendelse fra Svensk Metalarbejderforbund. Man søgte efter en dansk metalarbejderafdeling, som gerne ville samarbejde med den svenske afdeling i Rönneby. Forbundet henvendte sig til Ebbe Rafn for at høre, om afdelingen ville påtage sig samarbejdet. I Roskilde Kommune var der en tradition for samarbejde med byer i de nordiske lande. Selv om opfordringen ikke kom fra Roskildes venskabsby Linköping, ville *Metal Roskilde* gerne samarbejde med Rönneby – det meddelte man Forbundet. Der blev lavet en samarbejdsaftale med svenskerne, fordi begge parter gerne ville øge den faglige kontakt ved at udveksle synspunkter og erfaringer, ved at besøge lokale virksomheder i de to byer, og ved at diskutere relevante spørgsmål i fagbevægelsen.

De to fagforeninger mente, at samarbejdet over grænserne var væsentlig for den internationale forståelse, og når repræsentanter for de to afdelinger mødtes, blev alting mindre formelt og mindre højtideligt. Det blev muligt at lade sig inspirere, når man drøftede løsninger på fagbevægelsens problemer. I august vedtog man at sende en delegation på fire mand til Rönneby, som en start på samarbejdet.

Delegationen var i Rönneby d. 5. og 6. december 1980, og om eftermiddagen besøgte man Kochums Jernværk. Senere fik man en redegørelse for, hvordan arbejdsmarkedet fungerede i Sverige. Det blev især bemærket, at sikkerhedsrepræsentanten kunne rette mangler på de sikkerhedsmæssige foranstaltninger. Den svenske sikkerhedsrepræsentant var desuden bedre beskyttet end tillidsmanden. Svenskerne havde også en velfærdstillidsmand – han blev kaldt studieorganisator - og det interesserede delegationen fra Roskilde.

Han skulle sørge for uddannelse og information i både faglig henseende og i almene fag.

Den almindelige tillidsmand kunne ikke fyres - heller ikke, hvis der manglede arbejde. Hvis der skulle fyres, så skulle det svenske Forbund inddrages i sagen. Hvis Forbundet sagde nej til en fyring, kunne arbejdsgiveren ikke gøre noget. Tillidsmanden havde stor medbestemmelse i Sverige, og han skulle inddrages, når der skulle købes nye maskiner og lignende. Da mødet var ved sin slutning, takkede folkene fra Roskilde for det gode arrangement, og Ebbe Rafn håbede, at udbyttet havde været godt for begge parter. Da bestyrelsen hørte om besøget, blev det vedtaget, at man skulle invitere svenskerne til Roskilde.

Svenskerne blev inviteret på et 2-dages besøg i Roskilde i slutningen af januar 1982.

På et senere tidspunkt spurgte Rønneby, om man kunne udvide samarbejdet til også at gælde udveksling af pensionister, men det havde Roskilde ikke penge til på det tidspunkt.

Nyt huskøb

I løbet af sommeren 1980 blev huset i Borgediget igen diskuteret, og formanden oplyste, at man overvejede, om man skulle købe noget andet i stedet for at bygge om og bygge til i Borgediget. I Roskilde var den tidligere interesse for Fagenes Hus også væk i de andre fagforeninger. Blandt andet havde Snedker-Tømrernes Fagforening lige købt en byggegrund på 3.700 m². Bestyrelsen ville gerne have medlemmernes opbakning, inden man gik videre - den fik man på efterårsgeneralforsamlingen med alle stemmer mod 3. Man kunne begynde at se sig om efter et nyt hus.

I april 1981 ridsede kassereren den økonomiske situation op ved både et huskøb og ombygning af Borgediget. Man kunne muligvis låne penge i Forbundet, og bestyrelsen drøftede igen sagen. Man blev enige om at indstille, at der blev bygget om - dog først efter en generalforsamlings godkendelse. Generalforsamlingen skulle også godkende, at der blev oprettet en byggefond med 3 kr. i indskud pr. medlem pr. uge, og begge dele blev vedtaget.

I august 1981 indkaldte formanden til et ekstraordinært bestyrelsesmøde, hvor der igen blev skitseret to muligheder: ombygning eller køb af ny ejendom. Det nye var et hus på Elisagårdsvej 23 B, og formanden og kassereren fortalte om huset og om økonomien. Der var en "livlig diskussion, da der var forskellige meninger om det nye hus". Kassereren

foreslog, at man skrev en betinget slutseddel og indkaldte til en ekstraordinær generalforsamling. Det blev vedtaget, og generalforsamlingen mødtes d. 20. august med to beslutningspunkter: køb af Elisagårdsvej og salg af Borgediget. Huset på Elisagårdsvej blev i bladet kaldt for "et hus med fremtid i".

Ebbe Rafn gennemgik forløbet, og han fortalte først, at ombygningen i Borgediget nu ville koste 1.550.000 kr., og samtidig var det lykkedes at presse prisen på Elisagårdsvej ned til 1.5 mill. kr. - men der skulle bygges om for 300.000 kr., fordi det var et gammelt værksted. Købet ville ikke ændre på det kontingent, som allerede var vedtaget til en byggefond. Der skulle samtidig findes besparelser på 30.000 kr. i afdelingens budget. Forslaget blev diskuteret, og der blev stillet en række detaljerede og opklarende spørgsmål. Ved afstemningen var der igen kun 3 imod.

Nu kunne *Metal Roskilde* købe huset på Elisagårdsvej, og formanden håbede, at ombygningen var færdig i begyndelsen af december. Huset i Borgediget blev samtidig sat til salg, og der var flere interesserede købere. I december fik man to købstilbud, og man valgte at sælge til Andelsboligforeningen for 380.000 kr. Det pantebrev, som afdelingen stadigvæk havde i ejendommen på Knudsvej, blev opsagt til juni 1982, fordi man nu kunne bruge pengene.

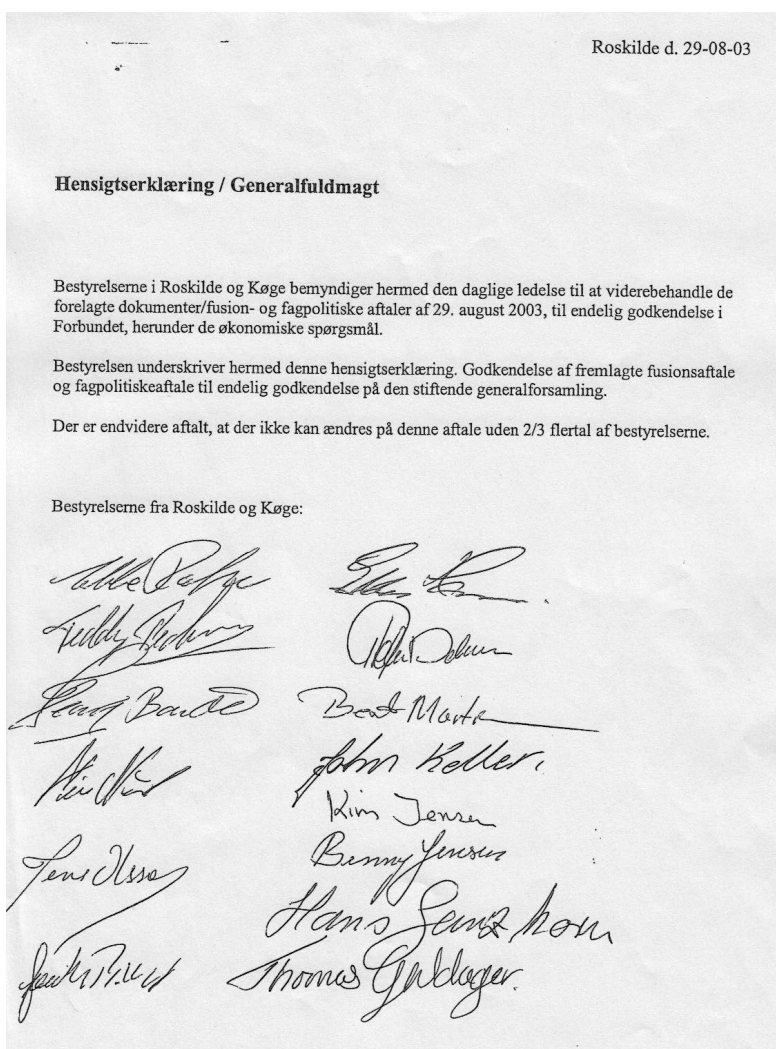
Metal-Roskilde vil ikke gå i 1. majdemonstration med de offentligt ansatte i 1982

I 1981 indbød Arbejdernes Fællesorganisation de offentligt ansattes fagforeninger til at deltage i 1. majdemonstrationen i 1982. *Metal Roskilde* tog med det samme afstand fra ideen, og bestyrelsen bestemte d. 4. januar 1982, at man kun ville deltage "såfremt det kun var medlemmer fra Fællesorganisationen, som stod for arrangementet".

Metal ville ikke demonstrere med grupper, som efter Ebbe Rafns opfattelse, var usolidariske. "De vil kun nyde og ikke yde til det fælles arbejde i LO." Metalformanden ville ikke anbefale et arrangement, som hans medlemmer ikke ville støtte. Derfor støttede Ebbe Rafn FO's formand Svend Aage Sundberg, som allerhelst ville aflyse arrangementet. Nu gik bølgerne højt, og Roskilde HK ville ikke støtte Metals afvisning. Men HK var også en fagforening, som havde medlemmer i både den offentlige og den private sektor.

Sagen vakte ikke begejstring i de offentligt ansattes organisationer, og formanden for socialrådgiverne Anne Haarløv

udtalte til *Roskilde Tidende*: "Vores løn hænger uløseligt sammen. Både ved overenskomster og gennem taktregulering får vi ikke andet, end hvad de private har opnået. Herregud, fagbevægelsen er et hele, og ingen kan holde sig for sig selv." Sagen udviklede sig til storvask for åbne vinduer, og det var kun til glæde for partier til højre og venstre i dansk politik. Det var klart, at man forsøgte at hænge den socialdemokratisk ledede fagforening ud. Diskussionen fortsatte med et indlæg fra formanden for Metal-Ungdom – Kim Iversen, som ligesom Anne Haarløv var medlem af SAP. Kim Iversen kunne ikke forstå, at man ikke skulle deltage i 1. majdemonstrationen, og han opfordrede alle metalarbejdere til at deltage i demonstrationen. "Metal skal ikke splitte sig væk fra den øvrige del af fagbevægelsen," sagde han.

Man forsøgte at komme forbundets planer om færre lokalafdelinger i forkøbet, derfor blev "Håndfæstningen" om sammenlægningen af afdelingerne i Roskilde og Køge skrevet.

Det stoppede ikke debatten, og Ebbe Rafn spillede hårdt ud, da han udtalte, at "1. majdemonstrationen i den traditionelle form er blevet umoderne. Udviklingen er løbet fra den. Det er en historisk dag for arbejderbevægelsen. Men efterhånden er forholdene blevet sådan, at folk ikke føler, at de har behov for demonstrere gennem byen". Ebbe Rafn havde generelt ikke noget imod Fællesorganisationens demonstration, men der havde ikke været mange metalarbejdere med i de seneste år, selvom der altid var fuldt hus i fagforeningshuset på Elisagårdsvej d. 1. maj.

Debatten fortsatte, og sekretæren i Pædagogisk Medhjælperforbund DKP'eren Rie Nielsen kunne ikke forstå Ebbe Rafns reaktion. Hun forklarede, at det var Fællesorganisationen, der havde indbudt de offentligt ansatte til at deltage i 1. majdemonstrationen, og det ville være værdifuldt for hele arbejderbevægelsen at holde fast i traditionen. Det fik dog ikke Metal til at ændre signaler.

I september trådte statsminister Anker Jørgensen tilbage, og Poul Schlüter blev udpeget til ny statsminister. Den nye konservative statsminister fik alle til at glemme, at det ikke var "umoderne" at demonstrere d. 1. maj.

DSB tager p-pladserne

Huset på Elisagårdsvej ligger lige ud til jernbanen, og i januar 1983 præsenterede DSB sine planer om at udbygge banen mellem Roskilde og København med det 3. og 4. spor. Det var *Metal Roskilde* ikke særligt begejstret for, både fordi det ville gå hårdt ud over p-pladserne på grunden, og fordi huset dermed ville ligge meget tæt på sporene – men man kunne ikke forhindre det. Der blev gennemført en besigtigelse af ejendommen d. 16. februar, og Metal fik tilbudt en erstatning på 80.000 kr. samt et stykke jord på ca. 360 m² på Elisagårdsvej, som skulle bruges til en ny p-plads. Bestyrelsen beså arealerne, og alle var enige om et ja.

Metalhuset havde givet afdelingen flere muligheder for aktiviteter, men i dagligdagen var det mest sager på forskellige virksomheder, som man skulle løse for medlemmerne. På grund af den høje ledighed kom der flere forespørgsler om tilladelse til at lave arbejdsdeling. Det blev normalt godkendt.

Når man læser i protokollen, var der tilsyneladende et stigende antal sager i 1980'erne, men det fremgår ikke, om det var meget tidskrævende opgaver eller "bare" noget rutinemæssigt – det var nok en blanding. På bestyrelsesmøderne

blev sagerne lagt frem, og dermed var bestyrelsen på højde med udviklingen. Når man ser afdelingen i det lange perspektiv, så er der ikke den store forskel på de gamle dage og de moderne tider. De lokale overenskomster fyldte altid meget i hverdagen, men der var kommet nye problemer, og man skulle forsøge at løse mange nye sager om miljø, feriepenge, arbejdsskader, afskedigelser af lærlinge og problemer med faggrænser. Det fik et bestyrelsesmedlem til midt i 1980'erne at advare mod, at sagerne ikke blev gjort til ekspeditionssager, for det var vigtigt, at medlemmer fik deres ret.

I november 1981 holdt afdelingen et møde for de medlemmer, der arbejdede i elektronikbranchen, fordi kongressen havde vedtaget et teknologipolitisk handlingsprogram. Forbundet mente, at man skulle gøre noget, således at medlemmerne kunne klare arbejdet på det nye område. Det var vigtigt af to grunde: det skulle sikre Danmarks konkurrenceevne og lønmodtagernes interesser. Det kunne bedst ske, når man sikrede en solid efteruddannelse indenfor bl.a. mikrodatamatteknik og beslægtede områder. *Metal Roskilde* nedsatte derfor et elektronikudvalg, som skulle følge udviklingen. Allerede i 1982 blev der afholdt kurser indenfor området. Man var også interesseret i, hvordan den nye teknologi ville påvirke det øvrige arbejde på værksteder og fabrikker. *Metal Roskilde* bakkede op om Fællesorganisationens møde om den nye teknologi – var det styring eller frigørelse?

I juni 1983 holdt man et to-dages bestyrelsesmøde, hvor man behandlede afdelingens struktur. Johnny Leth Jensen

To formænd: Ebbe Rafn og Jacob Birch. Der blev skiftet formand i 2004. Roskilde Avis 9. juni 2004.

”understregede, at afdelingens faglige arbejde er meget vigtigt, fordi det er selve grundlaget for afdelingens berettigelse, og oplysning skal kobles på for at gøre medlemmerne forstående og interesserede i afdelingens arbejde. ... Om ungdom sagde han, at det var vigtigt, at vi fik fat i de unge så tidligt som muligt, så vi undgik, de kom i forkert selskab (politisk fejlfarve)”. Efter en flere timer lang debat nåede bestyrelsen frem til en prioritering af arbejdet i afdelingen:

1. Udadvendt opsøgende arbejde
2. Oplysning og medlemspleje
3. Distriktet og Forbundet
4. Formand, bestyrelse og kontor
5. Øget indflydelse i Fællesorganisationen.

Mere uddannelse

Det bekymrede Ebbe Rafn, at ”beskæftigelsessituationen er fortsat dårlig, vi har alt for mange ledige”. Det skrev han i beretningen til generalforsamlingen i oktober 1983, og han beklagede sig over, at der manglede uddannelsespladser. Han pegede på, at det var et stort problem, når der ikke var smede nok til at løse opgaverne med indførelsen af naturgas i Roskilde Amt – det havde han peget på før. Der blev derfor gennemført en undersøgelse i amtet om behovet for uddannelse. Her blev det dokumenteret, at der manglede ”gassvende”. Han opfordrede til, at myndighederne fik startet kurser for at opkvalificere svendene, og han mente, at det skulle ske på Teknisk Skole i Roskilde.

Medlemmerne i afdelingen var meget interesseret i efteruddannelse, og i sommerens løb deltog 73 mand i kurser, og det var især svejse-, gas- og elektronikkurser, der tiltrak medlemmerne. Ebbe Rafn var ikke tilfreds, fordi man på grund af manglende midler måtte sige nej til alt for mange. Han mente, at det var Arbejdsdirektoratet for arbejdsmarkedsuddannelser, der holdede bagefter. Det ærgrede ham, fordi man var blevet tvunget til at aflyse kurser i efteråret 1983.

Han savnede også et større fodslag indenfor fagbevægelsen, hvor ”de enkelte fagforeninger er uenige. Og fagforbundene mundhugges offentligt om uddannelsespolitikken, ligesom den dybe uenighed tydeligt viser sig gennem et stigende antal grænsestridigheder”.

Men problemerne blev ikke løst, og både beskæftigelse og efteruddannelse dukkede hele tiden op på generalforsamlingerne, og man var indstillet på at arbejde for, at der kom

flere kurser. Afdelingen prøvede at presse Forbundet, så der kunne placeres gaskurser på Teknologisk Institut i Tåstrup. I 1984 kunne Ebbe Rafn meddele, at der havde været 26 svende på gaskursus i de sidste 4 måneder,

... og kun 3 af dem havde ikke arbejde i dag. Der havde generelt været 114 svende på efteruddannelse, og heraf var de 51 ledige. Ud over de faglige kurser havde afdelingen haft 15 tillidsmænd på kursus på Metalskolen. Man kan derfor konstatere, at afdelingens medlemmer gjorde brug af de efteruddannelsesmuligheder, som blev tilbudt – man kunne bare godt bruge nogle flere pladser.

Formanden for afdelingens elektronikudvalg Ole Sørensen skrev en artikel i bladet i marts 1984 om problemerne for de mange elektronikfolk. Han mente, at det især var på de små virksomheder, at folkene var bange for at miste deres job. Det gav alt for meget "tys-tys" omkring løn- og ansættelsesvilkår, og det gav "arbejdsgiverne let spil". Ole Sørensen slog til lyd for, at afdelingen gjorde en ekstra indsats på området for at knytte elektronikfolket tættere til deres fagforening. Indlægget blev fulgt op af Ebbe Rafn på det næste bestyrelsesmøde. Han havde fået flere henvendelser fra elektro-

Medlemmerne viser "Metals jobbank" frem ved en demonstration i 1995. Privat foto.

nikfolk, som ville meldes ud af fagforeningen. Han foreslog derfor, at man frikøbte Ole Sørensen 1 uge fra hans arbejde. Det var meningen, at Ebbe Rafn og Ole Sørensen sammen skulle opsøge elektronikvirksomhederne og tale med kollegerne for at forklare dem om nytten ved at rejse lønkrav og ved at have et fast forhold til fagforeningen, fordi det kunne ende med, at der kom en overenskomst. Det blev bakket op af bestyrelsen.

Det var åbenbart ikke nogen nem opgave, men i august fortalte Ebbe Rafn, at man ville invitere folk fra elektronikbranchen til et møde i afdelingen. Her skulle man diskutere "løn og arbejdsforhold samt den teknologiske udvikling". På generalforsamlingen i oktober 1984 nævnte Ebbe Rafn, at der havde været et møde, og at der skulle indkaldes til et nyt møde d. 8. november. På mødet havde man især fokuseret på efteruddannelse, og det var nødvendigt, fordi udviklingen gik hurtigt. Han var ikke i tvivl om, at behovet for teoretisk uddannelse ville stige meget i de kommende år.

Operation Løftestang

Metalindustriens lærlingeudvalg opfandt i 1984 en særlig pris – en løftestang – til dem, der gjorde en ekstra indsats for at skaffe flere lære- og praktikpladser. Initiativet udsprang af, "at vi i 1984 har den største årgang 17-årige nogensinde, nemlig 87.000". Det var meningen, at kampagnen skulle hjælpe de unge til uddannelse og dermed skaffe industrien kvalificeret arbejdskraft.

Metal Roskilde holdt et møde i december for at koordinere indsatsen, og bagefter holdt man møder med både arbejdsgivere, Teknisk Skole og Arbejdsformidlingen. Desuden havde en af afdelingens tillidsmænd været på virksomhedsbesøg for at overbevise arbejdsgiverne om, at de skulle tage flere lærlinge – også for deres egen skyld.

I september 1985 omtalte Ebbe Rafn Operation "Løftestang", og han mente, at operationen havde været en succes, da der var skaffet 14 nye uddannelsesaftaler. Det blev markeret på generalforsamlingen. Her fik Kjeld Sandsted, Ebbe Rafn og Ove Petersen tildelt hver en "Løftestang". Det var ikke alle, der var tilfreds med den beslutning, og en af smedene på Refrema mente, at deres tillidsmand skulle have haft den ene løftestang, fordi han havde skaffet 2 lærepladser.

Udbygning på Elisagårdsvej

I 1983 kontaktede afdelingen en arkitekt, fordi man havde

brug for mere plads, og arkitekten skulle komme med et forslag til udnyttelse af tagetagen.

I 1984 fik afdelingen en henvendelse fra kommunen om udnyttelsen af tagetagen – man havde åbenbart søgt og fået en byggetilladelse – og nu skulle den fornyes. Roskilde kommune rådede dog til, at man ventede med fornyelsen, til udvidelsen var aktuel.

I februar 1986 lovede kassereren at udarbejde en oversigt over ombygningen og en eventuel omprioritering. På det næste bestyrelsesmøde forklarede han, at det var fornuftigt at låne nu til en samlet ombygning. Det blev foreslået, at man skulle inddrage funktionærboligen. Det blev også kritisk nævnt, at afdelingens huse hele tiden blev større samtidig med, at aktiviteterne blev mindre. Det var Ebbe Rafn ikke enig i, "fordi man nu inviterer hele arbejdspladser til møde i Smedehuset".

Bestyrelsen nedsatte et byggeudvalg, for nu skulle der bygges om med et nyt mødelokale på loftetagen, ændringer af arkivrum, ekspeditionsrum og centralafdelingen. I august fremlagde byggeudvalget deres forslag, og bestyrelsen godkendte det hele. På det samme møde begyndte man at planlægge 100 års jubilæet – der blev nedsat et udvalg og hensat 200.000 kr. i en jubilæumsfond.

Senere blev det foreslået at fjerne nogle støttepiller i mødelokalet - det blev vedtaget, og ombygningen kunne gå i gang. Senere i 1987 blev funktionærboligen inddraget til kontor, og så mistede man 14.088 kr. i lejeindtægt.

Der blev altid holdt en morgensamling d. 1. maj i afdelingen, og her står formanden Jacob Birch sammen med folketingsmedlem Mette Gjerskov og LO-sekretær Henning Blok Madsen, der holdt 1. maj-talerne. Privat foto.

Partistøtte

I løbet af 1980'erne sagde *Metal Roskilde* konsekvent nej til alle ansøgninger om støtte til SF, DKP og en række græsrodsorganisationer på venstrefløjen. Det gjorde man - fordi de efter Metals opfattelse - ikke bekæmpede den rigtige fjende: nemlig statsminister Poul Schlüter. Fagbevægelsen - og dermed også *Metal Roskilde* - var yderst opmærksom på, hvad der blev besluttet af den borgerlige regering. Når der skete nedskæringer i de mange forskellige "kure og pakker", deltog man altid i de demonstrationer, der var mod regeringens nedskæringer.

Generalforsamlingen i november 1986 vedtog således en resolution mod nedskæringerne, hvor der står, at "Et politisk systemskifte er nødvendigt for at bryde usikkerhed og usolidaritet, med fastholdelse af fagbevægelsens solidariske grundholdninger". Det er ikke overraskende, at man bakkede op bag arbejderbevægelsens reformer om f.eks. økonomisk demokrati og en pensionsreform.

Hitlisten

Afdelingens blad havde lige fra starten i 1977 haft en liste over virksomhedernes timelønninger. Medlemmerne kunne godt lide listen, og der er vist aldrig nogen, der har klaget over den på generalforsamlinger eller lignende. Men ikke overraskende var den ikke populær hos Dansk Smedemesterforening, som gentagne gange havde klaget til Dansk Metal, men altid blev afvist. Men nu havde de klaget til Registertilsynet, som var oprettet i 1985. Registertilsynet skrev til *Metal Roskilde* for at få en nærmere forklaring.

Smedemestrene var i særlig grad utilfredse med, at de lokale aviser frit kunne vælge fra listen. Afdelingen svarede, at bladet var et medlemsblad og offentligt tilgængeligt. Sagen ville komme til behandling i Registertilsynet i oktober.

Registertilsynet konstaterede i december 1986, at listerne kun var udgivet for at informere medlemmerne om de lokale lønforhold. Det var ikke lavet for at advare mod at arbejde bestemte steder. Listerne var i fuld overensstemmelse med de råd og vejledninger, som en fagforening kan give sine medlemmer.

Delpension

I 1987 indførte den borgerlige regering delpension, og nu kunne ældre medarbejdere gradvis nedsætte deres arbejdstid. Mange af fagbevægelsens medlemmer mente, at det var

et gode, at de ældre fik en supplerende delpension. På *Metal Roskildes* efterårsgeneralforsamling, forklarede næstformand Hans Ganzhorn, at det lød da meget godt, men der var nogle fæle faldgruber. "Hvis man var så uheldig at blive arbejdsløs, når man allerede havde indgået en aftale om delpension, får man ifølge a-kasselovgivningen kun understøttelse af den løn man har tjent uden om delpensionen. Og efter 13 ugers ledighed bortfalder delpensionen. Det samme gælder hvis man bliver syg i over 13 uger. Man går altså væsentligt ned i indtægt. Som det er nu kan en ældre kollega enten gå på fuld understøttelse eller på efterløn." Dette borgerlige angreb på efterlønnen virkede ikke på smede, for det viste sig, at kun 0,3 % af afdelingens ældre medlemmer benyttede tilbuddet, og samtidig gik 60 % på efterløn.

Det krævedes desuden, at medlemmer, som ønskede at gå på delpension, skulle være deltidsforsikrede, men det kunne man ikke være i *Metal*. Hans Ganzhorn slog derfor fast i bladet, at "som lovgivningen er nu, skal fagbevægelsen advare mod delpension".

Efteruddannelse er stadigvæk et indsatsområde

Der havde altid været en stor udvikling i jernindustrien, og det betød, at svendene hele tiden skulle gøre en indsats for at følge med. Ebbe Rafn mente, at det nu var blevet endnu mere aktuelt, hvis de danske virksomheder stadigvæk skulle kunne konkurrere på kvaliteten, når det indre marked blev indført i 1992.

Han mente, at der kunne gøres noget ekstra, og en undersøgelse, som afdelingen havde lavet, viste, at det kun var 7,5 % af *Metal Roskildes* medlemmer, der havde været på kursus i 1987. Undersøgelsen var blevet gennemført med et spørgeskema til alle virksomheder, hvor der arbejdede medlemmer af *Metal Roskilde*. Den viste også, at det især var de mindre arbejdspladser, som ikke brugte efteruddannelses tilbudene. Det var særlig trist for *Metal Roskilde*, fordi der er mange mindre virksomheder i Roskildeområdet.

Svendene havde selv udpeget nogle særlige indsatsområder for den fortsatte efteruddannelse, og det var især EDB, der var efterspurgt – og det gav lang ventetid.

Det var grunden til, at man i den næste overenskomst skulle kræve ret til en uges betalt efteruddannelse om året, og at alle virksomheder skulle have en uddannelsesansvarlig. *Metal Roskilde* ville rejse spørgsmålet på den kommende kongres i Forbundet.

Tidligere statsminister Poul Nyrup Rasmussen på besøg i afdelingen. Privat foto fra 2005.

Arbejds miljøet kommer på dagsordenen

I 1980'erne blev *Metal Roskilde* i højere grad optaget af, hvordan arbejdsmiljøet udviklede sig på arbejdspladserne. Afdelingen interesserede sig både for svendenes og lærlingenes arbejdsforhold, og det så ikke altid lige godt ud. *Metal Roskilde* havde spurgt sikkerhedsrepræsentanterne, som pegede på nogle problemer med asbest, organiske opløsningsmidler til affedtning og kølesmøremidler.

Afdelingen reagerede hurtigt, da Arbejdstilsynet i Roskilde tabte tålmodigheden med et autoværksted i Kr. Hyllinge. Det viste sig, at virksomheden ikke havde reageret på 18 påbud fra Arbejdstilsynet, og nu blev firmaet meldt til politiet, som man ville have til at rejse en straffesag.

Sagen blev omtalt i *Dagbladet* i november 1988, og avisen skrev, at *Metal Roskilde* havde trukket en pladesmedelærling væk fra hans læreplads af hensyn til hans "liv og helbred". Ebbe Rafn fortalte, at han havde besigtiget værkstedet, hvor der var huller i væggen mellem pladeværkstedet og sprøjtehallen, hvor der blev arbejdet med opløsningsmidler og tectyl. Der var heller ingen vejledninger i brugen af de farlige stoffer, og så blev de oven i købet opbevaret forkert. Derfor havde man krævet, at lærlingen fik en erstatning på 240.000 kr.

Ebbe Rafn var heller ikke tilfreds med, at brandmyndighederne ikke havde reageret på Arbejdstilsynets henvendelse. Han mente, at ejeren prøvede at trække tiden ud, fordi han ikke havde til hensigt at overholde lovgivningen. Mesteren havde tilmed truet med, at han kunne da bare gå konkurs.

Men det var en dårlig sag for lærlingen, som ikke kunne færdiggøre sin uddannelse. Ebbe Rafn havde derfor varskoet Forbundet om, at der hurtigt skulle rejses en lærlingevoldgift, så lærlingen kunne blive frigjort. Det næste forår kunne Ebbe Rafn fortælle generalforsamlingen, at lærlingen havde fået en erstatning på 56.000 kr. og en ny læreplads, hvor han kunne blive færdig med sin uddannelse.

Piger i kedeldragt

I 1980'erne blev flere kvinder interesseret i at få en håndværksmæssig uddannelse, og det medførte, at der kom en del kvindelige lærlinge. Det var en udvikling, som *Metal Roskilde* syntes var meget positiv. Men i 1989 viste det sig, at udviklingen havde en bagside, og at den lå på arbejdsgiverens bord. Sagen blev nævnt i formandens mundtlige beretning til generalforsamlingen i april måned.

På en virksomhed syd for Roskilde blev en 26-årig kvindelig automekaniker fyret, fordi hun var blevet gravid. Medarbejderen havde tilmed været i lære på virksomheden, og bagefter havde hun arbejdet der i 4 år. Da hun var 3 måneder henne, meddelte hun det til arbejdsgiveren, og 2 uger efter blev hun fyret - angiveligt på grund af arbejdsmangel.

Det var en underlig forklaring, som *Metal Roskilde* bestemt ikke tog for gode varer, men det var svært at bevise, at graviditeten var fyringsårsagen. Men forklaringen med arbejdsmangel troede man ikke på, og afdelingens næstformand Hans Ganzhorn tog sig af sagen, som hurtigt blev kendt i offentligheden. Han udtalte sig derfor også til Politiken: "Umiddelbart efter fyringen fik værkføreren på værkstedet besked på at trække i en kedeldragt og overtage den fyrede medarbejders arbejde sammen med en ung mand, der netop var antaget." På værkstedet var der desuden mindst en ansat, som havde været der i kortere tid end den gravide kvinde. Der var absolut ingen, der troede på virksomhedens forklaring, men det var meget svært at bevise, selv om indicierne tårnede sig op. Da sagen blev offentlig kendt, kom det også frem, at den kvindelige medarbejder fik 750 kr. mindre i månedsløn end hendes mandlige kolleger.

Der blev uden resultat holdt mæglingssmøde med arbejdsgiverens organisation, og afdelingen hyrede en advokat for at få vurderet, om sagen kunne bære en retssag. Det kunne den tilsyneladende ikke. Derfor blev sagen ført over i Ligestillingsnævnet, og her stillede *Metal Roskilde* krav om en efterregulering af kvindens løn. Sagen sluttede med, at den

Et svendestykke vurderes af skuemestrene. Privat foto formentlig fra 2005.

gravide kvinde fik en erstatning på 9.000 kr. – måske symbolsk - men alligevel en slags tilståelse fra arbejdsgiveren.

I 1989 kom timelønnen i Roskilde op over 100 kr., og *Metal Roskilde* var den første afdeling udenfor København, som overskred den magiske grænse. Det vakte glæde i afdelingen, og Ebbe Rafn udtalte til *Dagbladet*, at "vi er ikke med til at svække konkurrenceevnen". Afdelingen havde stadigvæk "Hitlisten" i medlemsbladet, og den blev brugt ude i afdelingerne til at dokumentere overfor arbejdsgiverne, når der var lønforskelle, for selvom arbejdsgiverne førte en stram lønstyring, så var der muligheder for lønstigning. Ebbe Rafn udpegede samtidig de næste virksomheder i Roskilde, der ville krydse 100 kroners grænsen til at være tre store maskinfabrikker med 66 smede. Virksomhederne måtte betale mere i løn, fordi der var begyndt at mangle arbejdskraft, og svendene søgte derhen, hvor lønnen var højest.

Gang i 90'erne

I jubilæumsåret 1990 konstaterede Ebbe Rafn, at ligestillingen i metalbranchen havde lidt et stort tilbageslag. Han udtalte til *Dagbladet*, at "ingen vil ansætte kvinder", og det ville ikke ske før arbejdsløsheden var nede på mellem 2 og 3 %. Ebbe Rafn var frustreret over, at de lokale virksomheder strittede så meget imod. Han mente, at de bare brugte toilet- og omklædningsforhold som en dårlig undskyldning for at sige nej. *Metal Roskilde* arbejdede hårdt på at skaffe både lærepladser og arbejde til kvinderne, men det var meget svært. Der var for eksempel en virksomhed, som skulle bruge en kleinsmed med svejsercertifikat. Der var kun en ledig kleinsmed i afdelingen, som kunne løse den opgave, men virksomheden ville ikke ansætte hende! Da det var ved at gå galt for virksomheden, kom fabrikanten igen og sagde: "Så lad mig da få hende for fanden."

Hun arbejdede på sænkekasserne til Storebæltsbroen, men da de var færdige, stod hun igen uden arbejde. Hun var ledig hele sommeren, og følte sig til sidst tvunget til at søge arbejde udenfor metalbranchen - hun fik et job på Sct. Hans.

Ebbe Rafn mente, at mange kvindelige metalarbejdere forlod faget, fordi de ikke kunne få arbejde. De forsvandt også ud af fagforeningen, når de fik arbejde hos DSB, Sct. Hans Hospital eller andre steder. Det var Ebbe Rafns oplevelse, at de ikke skulle "søge ind i denne mandeverden, blot fordi det kunne være sjovt. De skulle virkelig have lyst til faget og håndværket".

Jubilæumsfesten var ofte på dagsordenen i løbet af 1989 og 1990, og det var mest orienteringssager, fordi en stor del af forberedelsesarbejdet lå i jubilæumsudvalget. I april 1990 var festen kommet tættere på, og den blev diskuteret i bestyrelsen. I protokollen står der meget lakonisk: "Det forventes at bestyrelsen hjælper og holder sig ædru under festen." Derefter understreges det, at bestyrelsens påklædning skulle være. "grå bukser, blazer, skjorte, så vi er let genkendelige".

Afdelingen får en ny fane

Da jubilæet nærmede sig, blev det foreslået, at *Metal Roskilde* skulle have en ny fane, og den skulle indvies ved jubilæet. Derefter blev sagen fulgt op i flere omgange – både med hensyn til udseende og pris. I budgettet for jubilæumsåret var fanen kommet med, og det blev anslået, at den ville koste 40.000 kr., men senere på generalforsamlingen var der et forslag om en fane til 50.000 kr., og det blev vedtaget.

I slutningen af 1980'erne kom Ebbe Rafn igen med en analyse af den borgerlige regeringspolitik. Han mente, at det var helt forkert, når regeringen bl.a. ville forkorte dagpengeperioden og forlænge karenstiden. Det var ikke arbejdsgivernes og arbejdernes opgave at finansiere dagpengesystemet, for de sparede beløb ville staten bare bruge til skattenedsættelse til de mest velstående. Derfor krævede han, at arbejdsløs-

Et svendestykke. Lærlingeformand Michael Rahbek præsenterer sit svendestykke. Metal Roskilde dec. 2005.

heden – og især ungdomsarbejdsløsheden – blev gjort til en folkesag. De unge arbejdsløse skulle arbejde med noget, der var mening i.

Han var også forarget over, at regeringen ville sælge færgerne mellem Aarhus og Kalundborg, Postgiroen, Københavns Lufthavn og Statens Bilinspektion, som alle gav indtægter til staten. Men det værste var dog, at man også ville privatisere Statsanstalten for Livsforsikringer, for det ville gøre det dyrere for alle.

Metals jobbank

På forårsgeneralforsamlingen i 1991 blev der talt om, at fagbevægelsen i højere grad skulle være aktiv i jobformidlingen. Det var blevet aktuelt fordi jobanvisningen var blevet givet fri, og her så *Metal Roskilde*, at man derved kunne "undgå at diverse plattenslagere skal slå mønt på de ledige". Derfor skulle afdelingen anviser job, sagde Ebbe Rafn, og han tilføjede, at det havde Metal gjort hele tiden, fordi der var parallelanvisningsret. Han gik dog videre, da han fremlagde ideen om en rigtig jobbank. Her ville man ved hjælp af EDB kunne matche jobsøgende svendes kvalifikationer med arbejdskraftsøgende mestres ønsker.

I 1992 blev Ebbe Rafn træt af Arbejdsformidlingen, og *Metal Roskilde* startede i marts sin egen "jobbank". Det var blevet meget påtrængende at skabe flere nye arbejdspladser til afdelingens medlemmer, fordi der havde været en meget negativ udvikling i metalfaget – arbejdsløshedsprocenten havde nået 10 %.

I jobbanken udfyldte svenden en blanket med sine faglige kvalifikationer, og oplysningerne blev derefter lagt ind i en computer. Når en arbejdsgiver manglede arbejdskraft udfyldte de en tilsvarende blanket med virksomhedens kvalifikationskrav. Derefter blev de to sæt data sammenkørt, og computeren udskrev en liste med navne på de mulige arbejdere. *Metal Roskilde* sendte listen til arbejdsgiveren, som talte med de mulige nye medarbejdere.

Det var en hurtig og effektiv måde at formidle jobbene på, og Ebbe Rafn sagde "Vores hensyn er til medlemmerne, og da vores jobbank er langt bedre end Arbejdsformidlingens, ser jeg ingen problemer". Hos AF var en metalarbejder en metalarbejder uanset, om han var automekaniker eller maskinarbejder. Derfor brugte virksomhederne en masse tid, som de sparede i Metals jobbank. Jobbanken skulle samtidig være en service for alle Metals medlemmer – både arbejds-

løse og for de svende, der var i arbejde, og som søgte andet arbejde.

Arbejdsformidlingen var ikke tilfreds med initiativet, og arbejdsformidlingschefen mente, at AF tilbød en bedre service til virksomhederne end Metals jobbank. Det så ud som om, man var bange for konkurrence. Metals jobbank havde også det bredere sigte, at den som nævnt var for alle Metals medlemmer og ikke kun til de arbejdsløse.

Det var noget sværere at få gang i jobbanken, end det var ventet. Ebbe Rafn mente, at det var nødvendigt at skubbe til medlemmerne for at få dem til at melde sig til jobbanken. I slutningen af oktober 1992 var der kun tilmeldt cirka 130, og det var alt for lidt. Han havde den målsætning, at jobbanken skulle klare jobformidlingen for alle Metals medlemmer. Både medlemmer og virksomheder skulle lige vænne sig til at benytte jobbanken. Der var ca. 20 virksomheder, som havde benyttet ordningen, og halvdelen havde haft succes med jobbanken. Jobbanken blev hurtigt forbedret, så det var muligt at søge i jobbanken over hele landet.

Det største problem i *Metal Roskilde* var ledigheden, som ikke blev mindre, og ved årsskiftet var 13 % af medlemmerne ledige. Det var ikke blevet bedre, fordi der i vinteren 1992-93 var 28 firmaer, som gik konkurs.

På generalforsamlingen i marts 1993 pegede Ebbe Rafn på problemerne, og han mente, at det samarbejde, som Danmark havde med de øvrige europæiske lande i EF ville være en fordel for beskæftigelsen. Udviklingen begyndte at vende sidst på året, og *Metal Roskilde* havde nu 255 medlemmer i jobbanken. Der var mange, der søgte arbejde gennem jobbanken, men afdelingen pressede på for at få flere medlemmer til at deltage i ordningen.

Ebbe Rafn pegede desuden på, at uddannelsen og især efteruddannelsen var blevet vigtigere, end den tidligere havde været. Det var derfor nødvendigt at motivere både arbejdsgiverne og arbejderne til at gennemføre en ordentlig og fremadrettet efteruddannelse. Han sagde, at virksomhederne skulle gennemføre efteruddannelsen for deres medarbejdere, og henviste til, at det årlige forbrug af efteruddannelse svingede fra 1 uge om året i autobranchen til kun 1 enkelt kursusdag i andre brancher. I alt havde der været 30.000 metalarbejdere på kursus i 1992.

På efterårsgeneralforsamlingen i 1994 erklærede formanden, at "kurven er knækket", og i de første 6 måneder af 1994 var 124 metalarbejdere gået fra arbejdsløshed til beskæftigelse.

Afdelingens første blad med Metalhuset i Borgediget på forsiden. Okt. 1977.

se. Ebbe Rafn sagde, at lokalt var jobbanken en medvirkende årsag til den positive udvikling. Der var 54 firmaer, som var tilsluttet jobbanken, og han fortalte om et firma, som akut manglede to kleinsmede, og efter en henvendelse til jobbanken fik to af Metals medlemmer arbejde på tre timer.

Udviklingen fortsatte, og arbejdsløsheden blev lavere. Medlemmerne følte, at det gik ganske godt, men det betød desværre, at de var sværere at få til at engagere sig i det faglige arbejde. På trods af den generelle tilfredshed var der efter formandens opfattelse plads til forbedringer, og det gav han udtryk for, da han i april 1995 havde lykønsket 16 nyuddannede automekanikere, fordi de 10 af dem gik lige ud i arbejdsløshed. Han mente, at branchen svigtede de unge "på bekostning af profit". Han var i det hele taget meget optaget af de unges situation, og var meget kritisk overfor erhvervsvejlederne, som efter hans opfattelse vidste for lidt "om de håndværksmæssige uddannelser".

I april 1996 kom der kun 75 medlemmer til generalforsamlingen, og Ebbe Rafn mente, at man skulle droppe oktobergeneralforsamlingen, og det havde han allerede annonceret i *Metal Roskilde*. Denne gang lykkedes det endelig at nedlægge efterårsgeneralforsamlingen, uden at Forbundet blandede sig i afdelingens beslutning. Året efter gjorde han et stort nummer ud af at få medlemmerne til at komme på den årlige generalforsamling, hvor der blandt andet skulle vælges 9 kongresdelegerede.

Den gode udvikling på arbejdsmarkedet havde desuden en negativ konsekvens: der var ikke tid til efteruddannelse. "Vi oplever, at virksomhederne siger, at de er ramt af opsvinget, og at de derfor ikke har mulighed for at give slip på vore medlemmer". Da det samtidig blev bestemt, at der kun må være 4 ledige på hvert kursus, blev Ebbe Rafn meget fortørnet. Han fremhævede, at de ledige hurtigere kom i arbejde, når de havde været på kursus. I 1997 blev arbejdsløsheden stadigvæk ved med at falde, selv om det gik langsommere, og Ebbe Rafn troede ikke, man ville komme under 6 %, men han understregede, at der var ved at opstå flaskehalsproblemer, og de kunne kun fjernes med mere efteruddannelse og jobrotation. Afdelingen tilbød derfor, at medlemmerne kunne få en konsulent ud på arbejdspladsen, som kunne fortælle medlemmerne om deres muligheder, så de var mere sikre i jobbet.

Fra 1998 kunne Metals medlemmer nøjes med at gå ned i fagforeningens a-kasse, når de blev ledige. Forbundet bakkede op om ideen, da den havde været afprøvet med succes

af Metal i Aarhus. Arbejdsformidlingen skulle dog fortsat spille en rolle med aktivering og omskoling. På trods af den gode udvikling på arbejdsmarkedet blev en gruppe ældre medlemmer ramt særlig hårdt - det viste sig, at de havde svært ved at få et nyt job, når de blev ledige. *Metal Roskilde* forsøgte at løse problemet ved at kontakte de virksomheder, som havde brugt afdelingens jobbank, og det lykkedes i nogen udstrækning at finde arbejde til nogle ældre. Men det var en hul påstand, at der var brug for dem over 60 år. Når arbejdsgiverne søgte arbejdskraft, var man gammel, når man var over 40, og når der skulle afskediges folk, så røg de gamle.

METAL ROSKILDE

28. årg. nr. 2
Oktober 2004

Ebbe Rafn

Jacob Birch Laursen

Formandsskifte - se side 3
Handlingsplan - se side 4

*Forsiden af Metal
Roskilde okt. 2004
– øverst ses huset på
Elisagaardsvej.*

Samtidig dukkede der et "modeord" op, som Ebbe Rafn skrev i *Metal Roskilde*: "Tidens modeord i dansk politik er "seniorpolitik", det betyder, at arbejdsmarkedet skal indrettes sådan, at ældre kan blive ved med at arbejde længere – hvis de har lyst." Ebbe Rafn advarede imod, at seniorjobordningen blev et skalkeskjul for dem, der ville efterlønnen til livs. Han mente, at baggrunden for den nye ordning var mere alvorlig, fordi Danmark meget snart ville mangle unge, som kunne erstatte de ældre på arbejdsmarkedet. Han mindede sine medlemmer om, at der stadigvæk var 200.000 arbejdsløse i Danmark, og han manede til forsigtighed, fordi *Metal Roskilde* havde haft et projekt,

... som skulle skaffe ledige mellem 45 og 60 år i arbejde. Vi synes, det var underligt, at man det ene øjeblik var et skattet aktiv for firmaet, men hvis firmaet skulle lukke eller flytte til Irland, ja, så var det pludselig dåbsattesten, der bestemte, om man skulle have arbejde. Vi skrev til 104 virksomheder, som tidligere havde brugt jobbanken i *Metal Roskilde*. Vi skrev, at vi havde gennemgået firmaets jobprofiler, og at vi nu havde flere ledige med de kvalifikationer, som firmaet tidligere havde haft brug for. Vi fik ikke en eneste ledig afsat.

Han mente, at der skulle lægges pres på virksomhederne, så de ikke bare afskedigede de ældre medarbejdere.

Efter- og videreuddannelse spillede i slutningen af 1990'erne en meget stor rolle i afdelingen, og Ebbe Rafn havde det næsten altid med i en leder i afdelingens blad og i sin beretning til den årlige generalforsamling. I 1998 opfordrede han virksomhederne til, at de talte med deres medarbejdere om det aktuelle efteruddannelsesbehov. Han mente, at mange virksomheder anså efteruddannelse som en udgift i stedet for at se den som en investering for både medarbejdere og virksomheder. De steder, hvor man negligerede efteruddannelsen, ville man komme til at mangle arbejdskraft, fordi medarbejderne ville søge til de virksomheder, som havde en fremadrettet efteruddannelsespolitik.

Ebbe Rafn mente i 1999, at politikerne var ude af trit med udviklingen. Han skrev i lederen, at de troede, at arbejderne ønskede en senere tilbagetrækningsalder. Der var nemlig "et meget stort og stigende ønske – ikke om en sen – men om tidlig tilbagetrækkelse fra arbejdsmarkedet". Han understregede, at mange var fysisk nedslidte, og de havde svært

ved at følge med i arbejdstempoet og den teknologiske udvikling. Det var derfor meget uretfærdigt, at den gruppe af medlemmer blev ramt så hårdt af de politiske indgreb. Han mente, at det var rent blålys og politisk ønsketænkning at tro, at der var plads til de ældre i den nye teknologiske udvikling i produktionsvirksomhederne. Ændringerne på arbejdsmarkedet havde heller ikke været til en ordentlig debat, og det skulle den efter Ebbe Rafns mening have været, for "vi lever i et demokrati".

Der var stadigvæk virksomheder, der ikke ville lave en systematisk uddannelsesplan, hvor man aftalte, hvilke kurser de enkelte medarbejdere skulle deltage i. Det var efter Ebbe Rafns mening helt galt og i strid med en overenskomst mellem CO-Industri og Dansk Industri. Det var nemlig aftalt, at der skulle nedsættes et efteruddannelsesudvalg på den enkelte virksomhed – det skete bare ikke alle steder. Han mere end antydede, at der var virksomheder, som frygtede, at dygtigere efteruddannede medarbejdere bare ville kræve en højere løn eller rejse fra virksomheden.

Ledig i Roskilde

41 % af afdelingens ledige medlemmer var under 30 år, og 28 % var mellem 50 og 59 år. Det mente Ebbe Rafn stadigvæk var alt for mange, og hvis "vi ikke gør en kraftanstrengelse nu vil omkring halvdelen havne i uinteressante servicejob, arbejdspraktik eller gå fra det ene offentlige jobtræningsjob til det andet". I Roskilde var arbejdsløsheden faldet fra 13 % til under 4 %, og det svarede til 82 medlemmer. Derfor fandt afdelingen på at bede tillidsmændene ude på virksomhederne om at hjælpe med at skaffe de ledige et ordinært job. Ebbe Rafn mente, at virksomhedernes forventninger til de ledige var alt for høje. "De tror, at ledige, som de har brug for, er en hyldevare." Han håbede, at det ville lykkes for nogle af dem at skaffe en ledig et job. Han tilbød, at afdelingen gerne ville hjælpe tillidsmændene.

Sammenlægning med El-Forbundet

I løbet af 2000 forhandlede Dansk El-forbund og Dansk Metal om en sammenlægning af de to forbund. Der var nedsat nogle arbejdsgrupper, som skulle afdække fordele og ulemper ved en sammenlægning. De to forbund havde forskellige traditioner for grænserne mellem de lokale afdelinger. I El-Forbundet brugte man kommunegrænserne, og hos Metal brugte man fysiske geografiske grænser som åer og veje. I

Roskilde holdt forbundenes lokale afdelinger et fællesmøde på Roskilde Tekniske Skole i begyndelsen af 2001. Der kom 70 elektrikere og metalarbejdere til mødet, som var ret vigtigt, fordi der skulle være en afstemning om sammenlægningen. Inden mødet havde de to forbunds lokale bestyrelser holdt et fælles bestyrelsesmøde, hvor man orienterede hinanden om de to foreningers faglige og organisatoriske baggrund. Fællesbestyrelsesmødet besluttede også, at de ville afholde et fælles medlemsmøde d. 29. august 2001.

Fællesmødet blev indledt af en repræsentant fra hver forbund, og de lagde ikke overraskende især vægt på alle de positive sider af en sammenlægning. Det blev understreget, at sammenlægningen ikke ville ske på grund af nød, men fordi det ville betyde, at uddannelsesmulighederne ville blive meget bedre for medlemmerne. Kontingentstørrelsen blev rejst af et af medlemmerne, og begge forbund mente, at man havde nået "smertegrænsen" for kontingentets størrelse. Men det var klart, at man ville opnå en rationaliseringsgevinst ved en sammenlægning, det kunne dog ikke gøres konkret op, men man forestillede sig både personalereduktion og lukning af afdelinger. Deltagerne på fællesmødet syntes generelt, at det var en god idé, og ved en afstemning stemte de for.

Senere holdt de to lokale bestyrelser et nyt arbejds møde, og her diskuterede man en række dagligdags problemer. Det drejede sig om bestyrelsens størrelse, om vægtningen mellem elektrikere og "metallere", om jubilæer, gaver, vederlag og bestyrelsesarrangementer. De to bestyrelser fastlagde også en offensiv strategi med virksomhedsbesøg og lignende for at vise flaget overfor medlemmerne. Der kunne dog ikke bestemmes noget om, hvornår det skulle ske – og det skete aldrig. Det undrede mange "på begge sider af bordet", fordi alle var enige om, at de to forbund passede godt sammen, og at "begge forbund ville få et løft", og efteruddannelsen ville blive meget bedre.

Resultatet af urafstemningen i de to forbund blev nemlig et samlet nej, og det beklagede Ebbe Rafn – men i Roskilde havde 57,3 % af Metals medlemmer stemt ja, og det var man glade for på Elisagårdsvej. Metal i Roskilde var derfor indstillet på at fortsætte det gode samarbejde, som havde udviklet sig under forberedelserne til sammenlægningen til gavn for medlemmerne i de to fagforeninger.

Ny regering

Efter folketingsvalget i 2001 kom der en borgerlig regering, og Metal var ikke overraskende utilfreds med de initiativer, som den nye regering tog, og det fik medlemmerne klar besked om i afdelingens blad – både i en leder og i en udtalelse fra Dansk Metals hovedbestyrelse.

Ebbe Rafn mente, at regeringen var uddannelses- og erhvervsfjendtlig, fordi der var lagt en bombe under erhvervsuddannelserne i Danmark. Hans utilfredshed blev bakket stærkt op af hovedbestyrelsens udtalelse, som fordømte "regeringens snyd med valgløfterne og forlanger, at regeringen stopper angrebene på lønmodtagerne og holder fingrene fra vores overenskomstaftaler". Her supplerede formanden i Roskilde, da han skrev, "at regeringens udspil underminerer den tidligere regerings tiltag for at skabe et rummeligt arbejdsmarked med plads til alle, og dermed sikre at der også i fremtiden er arbejdskraft til rådighed, skal nævnes for fuldstændighedens skyld". Hans største bekymring handlede dog om, at regeringen svigtede erhvervsuddannelserne for at spare 1 milliard for at sikre skattestoppet. Han mente nemlig, at netop skattestoppet var en bombe under erhvervsuddannelserne. Uddannelse var en forudsætning for, at velfærdssamfundet kunne opretholdes, og de første der ville blive ramt ville være de mange ledige, der havde behov for en opkvalificering eller omskoling.

I Roskilde mente man, at det var regeringens ensidige hetz mod de svageste grupper på arbejdsmarkedet, der var det egentlige problem, fordi de ældres ledighed ikke var selvfor-skyldt. "Bag hver eneste af de 58-59 årige ledige står der en arbejdsgiver, der undervejs har forsømt sin pligt til at opkvalificere sin medarbejder og som så efterfølgende har smidt ham ud af arbejdsmarkedet."

Året efter rettede regeringen et nyt slag mod de ledige. Arbejdsformidlingen blev pålagt at "udlicitere" en lang række opgaver, og de ledige blev pålagt at udarbejde et CV og lægge det ind i Arbejdsformidlingens job- og CV-bank senest en måned efter ledighed, ellers risikerede den ledige at miste sine dagpenge. Ebbe Rafn mente, at regeringen var i fuld gang med at sælge Arbejdsformidlingen til den lavestbydende, og han syntes, at det var mærkeligt, at private skulle tjene penge på de ledige. Han understregede, at *Metal Roskildes* jobbank stadig var aktiv for både medlemmerne og arbejdsgiverne, og "vi skal ikke have penge for det arbejde". Samtidig var Metals ledighed steget fra 3.8 % til 5.1 % i An-

ders Fogh Rasmussens første regeringsår, og Danmark mistede i 2003 flere hundrede job om dagen, sagde Ebbe Rafn på generalforsamlingen i april 2003.

Samarbejde mellem Metal Køge og Roskilde

I 2002 diskuterede bestyrelsen en mulig sammenlægning mellem afdelingerne i Haslev, Ringsted, Roskilde og Køge, men det blev understreget, at det mest sandsynlige nok ville blive en sammenlægning af afdelingerne i Roskilde og Køge. Der blev peget på, at man ville få en bedre service for medlemmernes kontingent og en større synlighed i den offentlige debat, og det ville generelt betyde en større indflydelse til gavn for medlemmerne. Formanden håbede, at det også kunne stoppe medlemsflugten, som var alt for stor - afdelingen havde nemlig mistet omkring 50 medlemmer om året i de sidste 5 år.

Afdelingen i Haslev meldte sig meget hurtigt ud af et muligt samarbejde, og derfor besluttede de to største afdelinger – Roskilde og Køge – at de ville samarbejde. Afdelingerne begyndte allerede i 2002 et samarbejde, hvor de holdt fælles bestyrelsesmøder, for at skabe større synlighed for Metal i lokalområdet. Der var en klar forventning om, at en sammenlægning af afdelingerne ville give en større slagkraft, og Ebbe Rafn mente, at det ikke kunne gå hurtigt nok. I marts 2003 blev samarbejdet mere praktisk, da afdelingerne besluttede at købe en fælles "Metalbil", som skulle køre rundt til arbejdspladser for at synliggøre Metal i hele amtet. Det var vigtigt, at man bragte fagforeningen tættere på medlemmerne.

De to afdelingsbestyrelser holdt en weekendkonference, som fastslog, at indsatsen overfor de unge var særlig vigtig, og hvis man skulle vende medlemstilbagegangen, skulle man fortsætte med at udbygge kontakten til medlemmerne ude på arbejdspladserne - det skulle med andre ord være lettere at komme i kontakt med en repræsentant fra afdelingen, som vidste noget om deres aktuelle problem.

De to afdelingsformænd mente, at det hastede med en sammenlægning, fordi Forbundet arbejdede på en større strukturreform. Bestyrelserne ville dog først vise, at de kunne samarbejde, så medlemmerne kunne se, at det var en god ide med en sammenlægning. Når første skridt var taget, så skulle de rigtige sammenlægningsforhandlinger begynde, og derefter kunne der tages stilling til en sammenlægning.

På generalforsamlingen i 2003 foreslog bestyrelsen i Ros-

kilde, at der skulle arbejdes videre med en principbeslutning om en sammenlægning med Metal Køge. Det blev vedtaget, og derefter besluttede generalforsamlingen at gennemføre de nødvendige generalforsamlinger.

Men så gik det åbenbart hurtigt, for i Metalbladet fra oktober er der både en udførlig omtale af sammenlægningen mellem de to afdelinger og en indkaldelse til en ekstraordinær generalforsamling i Roskilde afdeling og til en stiftende generalforsamling i "Metal Sjælland Øst".

Afdelingsbestyrelserne havde besluttet, at man hurtigst muligt skulle gennemføre en sammenlægning, så området kunne tilpasse sig fremtiden. Derved kunne man give medlemmerne en bedre service, uden at det blev dyrere. I det daglige arbejde ville der ikke ske de store forandringer, men der ville blive frigjort nogle ressourcer, så man i højere grad kunne komme ud på arbejdspladserne.

D. 29. august 2003 tog de to bestyrelser stilling til stiftelsesgrundlaget, og på mødet blev en fagpolitisk aftale underskrevet af alle bestyrelsesmedlemmerne. De to afdelingskasserere var dog ikke helt tilfredse med, at deres opgaver ikke var klart defineret. Aftalen blev derefter indsendt til Forbundet for at blive godkendt. På trods af det store forarbejde faldt sammenlægningsaftalen til jorden, da bestyrelsen i Roskilde vedtog at aflyse den ekstraordinære generalforsamling, og i stedet holde et medlemsmøde – på årets sidste bestyrelsesmøde viste det sig, at bestyrelsen var stærkt delt på spørgsmålet.

Ebbe Rafn går som formand

Men så havde Ebbe Rafn fået nok! Hans beretning på generalforsamlingen i 2004 havde alle de elementer, som en fagforeningsformands beretning skal indeholde: overenskomst, aktiviteter, jobbank, situationen for de ledige og EU – men afslutningen var anderledes. Beretningen sluttede med hans redegørelse for den uenighed, der var opstået i bestyrelsen om sammenlægning mellem Roskilde og Køge.

Der er ingen tvivl om, at Ebbe Rafn var meget berørt af det, der var sket. Han understregede kraftigt, at bestyrelsen altid havde diskuteret åbent og ærligt, selv om der til tider blev gået til "stålet". Det havde såret ham, at et bestyrelsesmedlem fra Risø havde fordrejet nogle ting og udeladt andre. Ebbe Rafn forholdt sig til et læserbrev fra Jens Olsson, som havde stået i Metalbladet. Hovedindholdet i uoverensstemmelsen var i virkeligheden en hemmeligholdelse af, at

bestyrelsesmedlemmerne fra Risø var blevet underkendt af deres medlemmer.

Hele bestyrelsen havde sammen med bestyrelsen fra Køge skrevet under på en hensigtserklæring, som godkendte den fusionsaftale og den fagpolitiske aftale, som man havde forhandlet sig frem til. Begge aftaler skulle godkendes på den stiftende generalforsamling i den sammenlagte forening. Problemet var, at der ikke var nogen, der havde sat Ebbe Rafn ind i sagens sammenhæng, så han anede ikke noget om, hvad der var under opsejling. Hvis han havde fået noget at vide, så ville han da gerne have taget et møde med medlemmerne fra Risø, men det skete ikke. Bestyrelsesmedlemmerne fra Risø valgte i stedet at holde et møde på Metalskolen – og her deltog afdelingens kasserer Preben Deleuran også. Herudover deltog en sekretær fra Forbundet, som skulle besvare nogle tekniske juridiske spørgsmål. Formanden fik stadigvæk ikke noget at vide - heller ikke om Forbundets medvirken, men han modtog senere en skriftlig undskyldning fra Forbundets organisatoriske næstformand.

På et bestyrelsesmøde 14 dage efter kom sagen endeligt på bordet, og afdelingen blev tvunget til at aflyse den ekstraordinære generalforsamling. Ebbe Rafn kunne bare ikke forstå, at de utilfredse bestyrelsesmedlemmer ikke var stået frem på et tidligere tidspunkt og erklæret, at de havde fortrudt deres godkendelse af den generalforsamling, som skulle nedlægge afdelingen. Det opfattede han som en meget stærk mistillid til ham, og han var indstillet på at gå af som formand. Bestyrelsen foretog derefter en tillidsafstemning, som Ebbe Rafn tabte. Det mente han ikke, at han havde fortjent efter 24 år som formand.

Han lagde entydigt skylden på en række bestyrelsesmedlemmer, som ikke havde været åbne overfor ham, og af den grund kunne han ikke længere være formand.

Derefter kom der en meget lang og følelsesladet debat om formandens beretning, og her føg det med beskyldninger, men det endte alligevel med, at beretningen blev godkendt. Trods godkendelsen af formandens beretning stod Ebbe Rafn fast på sin beslutning om at stoppe som formand - og der skulle derfor vælges en ny formand.

Til ny formand valgte medlemmerne Jacob Birch, og han var netop stillet op med Ebbe Rafns anbefaling. Kassere- ren Preben Deleuran – som havde været med i mistilliden til Ebbe Rafn – fik en modkandidat, men han blev alligevel genvalgt.